

Выходить во Львовъ ще Вторника, Четверга и Суботы
кажды рукою сваты) о 4-й год. попол. Лятер додатокъ
«Бібліотека найзам. поштест» виходить по 2 почт. ар-
кул каждого 16-го в послѣдній для кожного мѣсяца.
Редакція, администрація и енциклопедія подъ Ч. 44 улицы
Галицка.
Всѣ листы, посыпки и реклами належать пересыпать
подъ адресою: редакція и администрація «Дѣло» Ч. 44 ул.
Галицка.
Рукописи не возвращаются только на попередніе засторо-
жные.
Послѣднє число стоитъ 12 кр. а. в.
Оголошення припиняються по пій 8 кр. а. в. єть сино-
строчки початкові.

Рекламація не почтаний звільняється відъ порта.
Предплату належить пересыпать франко (найлучше
почтовими пересыпками) до Адміністрації часописа «Дѣло»
у Галицка, Ч. 44

Предплатна на «Дѣло» для Австрії:		для Россіи:
на п'ять років	12 кр.	на п'ять років 12 рубл.
на п'ять року	6 кр.	на п'ять року 6 рубл.
на чверть року	3 кр.	на чверть року 3 рубл.
за дод. «Бібліотека»:		за дод. «Бібліотека»:
на п'ять років	16 кр.	на п'ять років 16 рубл.
на п'ять року	8 кр.	на п'ять року 8 рубл.
на чверть року	4 кр.	на чверть року 4 рубл.
за саму додаток:		за саму додаток:
на п'ять років	5 кр.	на п'ять років 5 рубл.
на п'ять року	3-50 кр.	на п'ять року 250 кр.
на чверть року	1-25 кр.	на чверть року 1-25
за дод. «Бібліотека»:		за дод. «Бібліотека»:
на п'ять років	19 кр.	на п'ять років 6 кр.

Io-triumph!

III.

На конгресѣ берлинскомъ масть кн. Бисмаркъ отъ якъ высказались до кн. Горчакова: «Не силуйте мене выбирати жъже вами, а — Австрію».

Однакожъ по конгресѣ мауть таки
зайти конечність выбирати, и отъ небавомъ
получили мы о тѣсномъ союзѣ Нѣмеччинѣ съ
Австрією. Дальша исторія сего союза, якъ
бѣль перетворився въ потрійный союзъ и пр.,
доволѣ звѣстна. Переїхъ дружбы Нѣмеччинѣ
съ Россіею, сен дружбы, котру кн. Бисмаркъ
передъ конгресомъ берлинскимъ називавъ
«турмъ-осн», бувъ даже наглы и рѣшучий.
Россія гнеть почалась обзырати за иніими
союзниками, и подъ часъ коли звязь дружбы
Австрії съ Нѣмеччиною щоразъ то тѣснила,
старалась дипломатія россійска порозумѣтись
съ Англію, — отбулася голосна своего часу
подорожня царя россійскаго до Копенгаги, де
царь бачився съ англійскимъ преміеромъ Глад-
стономъ, — который именно по се потрудився
кораблемъ зъ Лондону. Если успѣхи Австрії
на балканскомъ побѣстровѣ були впростъ
ривалізацію съ Россіею, то успѣхи сї зо-
вѣтимъ не були на руку и Англії; звѣтній
суть слова Гладстона, сказани подъ адресою
Австрії: «Hands off» (прочь съ руками)!
Планъ Гладстона дотычно балканского побѣ-
острова бувъ той самъ, що его нынѣ перево-
дить въ Суданъ: divide et impera; се та сама
политика, котрои тримались Римляне въ отно-
шенияхъ съ своими могучими сусѣдами: подѣ-
лити ихъ зъ-разу на майже рѣвно сильні та-
боры, беручи по-при тѣмъ слабшого въ спе-
ціальну опѣку, а потѣмъ, при часѣ, неволити
одного по другому и по змозѣ забѣръ рома-
нізувати. Сей принципъ поясняє намъ тепе-
рѣніе поступованье Англіи въ Египтѣ: про-
кламацію Гордона, оголошеніе «пророка» Ма-
гда султаномъ Кордофана, — при рѣвночайшій
оборонѣ надморскихъ мѣстъ и перманентній
окупації Египту. Що-жъ до балканского побѣ-
острова заявивъ Гладстонъ неразъ, що належ-
ить его лишити (по упадку Турції) въ по-
сѣданію тихъ племенъ, котрій его замешкують;
многи бачили въ тѣмъ навѣтъ гуманітѣсть
англійскаго преміера; прокламація Гордона,
дозволяюча торгъ чорными невѣльниками, дуже
въ пору илюструє сю гуманітѣсть.

Розлучившись съ Россіею, Нѣмеччинѣ жи-
лось... якъ тако; не она перша змагала до
нового союза, за тымъ убивавшись п. Гирсь, за
тимъ-же и бѣдивъ недавно по Европѣ, звѣду-
вавшись и въ Фридрихсруе и въ Вѣдінѣ. Годѣ
намъ знати погляди въ великихъ дипломатовъ;
намъ доступній лише факты (по часті) — и
исторія.

Война съ Туреччиною коштувала Россію
много крові. Конець-кніцѣвъ стала Болгарія
княжествомъ, а Румелія (всѣхдна) автономи-
чною провінцією. За тое дѣстались Австрії
майже безъ бою Боснія и Герцеговина, и —
Сербія, а Англія усадовилась на Кипрѣ
и въ Єгиптѣ; война Россії принесла
зовѣтъ кому іншому значно бльшій користі,
нѣжъ самѣй Россії. Припустить навѣтъ, що
Россія дѣйстно загрозить зъ Мерву індійській
посѣльости Англії, — однакожъ, наколи-бѣ
прийшло до серіозної розправы на балкан-
скомъ побѣстровѣ, то полки австрійскій ле-
дви чи не коротшу дорогу будуть мати підъ
Царгородъ, — блокада Англія учнити Россії и
безъ того тяжкій доступъ на Балканъ майже
неможливимъ, а евентуальна воєнна демон-
страція Нѣмеччинѣ въ польскихъ про-
винціяхъ зваже Россії до решти руки; що
значить така демонстрація, можна було пере-
конатись підъ часъ кримской вѣйни, коли ав-
стрійскій войска окупували були Ясси. Мы
увѣреній, що кождій крокъ Россії на Всходѣ,
включи два кроки си вороговъ. Теперь
вже іншій господарѣ постарались добре и за-
вчасу усадовитись поперекъ сеї дороги, котру
їй вказує еи исторія. А се належало-бѣ
собѣ выбити разъ на все зъ головы, щобъ
Бисмаркъ въ чѣмъ-небудь и коли-небудь
позабувъ на интересы Нѣмеччини; дарма,
Бисмаркъ не злакомится нѣ на крестъ, нѣ
на ленту съ орденомъ, щобъ за-про се опу-
стити свою могучу союзницю Австрію; не
приєдає его и комітетъ благотворитель-
ний... На потвердженіе нашої думки не дов-
го прійшло намъ ждати; підъ часъ коли
россійска праса славить по змозѣ новонава-
зану дружбу съ Нѣмеччиною, отповѣдає на
се нѣмецка, навѣтъ офиціозна праса, що
«серце Нѣмеччини будь що будь належить
вже до Австрії!...»

Що-жъ до Мерву, то правда, що може
динъ статись приг҃одною погрозою противъ
Англії, однакожъ и не бльшіе; та и не на-

лежить и Мерву переїнвівати. Зъ одної
сторони справедливо уважаютъ «Соврем.
Ізвѣст.», що індійскій посѣльости Англія —
Россії не конче потрѣбній. Поминаємо вже
важко се буде коштувати Россію выкори-
сташе стратегичної вартості Мерву, але не
забуваймо, що англійскій інженери и генерала-
ми въ Афганістанѣ не дармовали и не бу-
дуть дармовати, — що Россія нуска-бѣ
выступити офензивно, а Англія може ограни-
читись на дефензивѣ, а се чайже велика рѣжниця.
Правда, індійскій посѣльости — се ахил-
лева пита Англії; але якъ тяжко до сен
пяты добрatisь, та чи и можна добрatisь?...
Нѣмъ сонце зайде — въ Мерву, роса очи
вывѣсть — на Балканѣ. Англія Россії въ Азії
не зачѣпає; для неї Сибірь ще менше по-
трѣбна, якъ Россії богатій рѣвнина індій-
скій; Англія боронится.

Приязнь Бисмарка скончилася вже разъ
болестною науковою для россійскої дипломатії; она не може и на будуче інакше скончиться. Не
можемо далеко пускатись въ будучество, але
вѣльно намъ за то глянути въ доволѣ далеку ми-
нувшості. Балканскій провінції входили вже
неразъ въ складъ краївъ короны св. Стефана,
належали до Австрії; Бѣлгородъ бував вже
австрійскою твердыною. Нѣмецкій рицарѣ ор-
дена св. Марії умѣли — воюючи противъ
Польши — дуже добре цѣнити... стратегично-
линию Вислы и дуже любили займати замки и
форти вздовжъ єи береговъ. Для розширяю-
чихся, або крѣпнучихъ державъ показуються
при рѣвныхъ условіяхъ тї самї «нові цѣли...»
Польща розбилла рицарївъ нѣмецкихъ, поко-
рила Пруси, — та вконець сама впала, а по
єи розвалинахъ посувается поволи але вы-
тревало правнуки тевтоновъ. Нѣмецкій Vater-
land все ще має частину своїхъ дѣтей підъ
Россіею, въ остзейскихъ провінціяхъ. Коли
порѣвнаємо минувшину съ теперѣшністю, то
розвивається передъ очима нашими — der
Drang nach Osten вже въ цѣлой своїй нагодѣ
красѣ. А во внутиръ державъ бачимо та-
кожъ въ цѣлой красѣ — das Gottesgnadenthum.
Парламентаризмъ зводиться поволи ли-
беральными гриндерами и хитрими дипломата-
ми — ad absurdum. Ще-жъ зъ такого виходи-
ти — и на се находимо отповѣдъ въ
исторії.

Розумѣється, що для кого исторія: тега
incognita и кто очи загубивъ въ замішенихъ

денаціоналізаційнихъ мрѣяхъ, сену предста-
вляються факты «комедію», а положеніе Ав-
стрії по зближеню Россії до Нѣмеччини —
«серіознимъ». Ми ще разъ кажемо: свобода
горожанка и свобода народності — се дорога до могучости и славы
державъ. Свобода славянскихъ народностей
Россії не може їй пошкодити; не може
їй пошкодити свободний розвой южної
Руси на природныхъ, справдѣ народныхъ
основахъ: не може їй пошкодити свобода гор-
ожанська; а все се може зентузіазувати
такъ россійскихъ, якъ и балканскихъ Славянъ.

ДОПИСИ.

Отъ Турки.

(Рускій языкъ въ ц. к. старостѣ турчан-
скому.) На дніхъ бувъ я свѣдкомъ того, въ я-
кій спосѣбъ ц. к. урядники политичній въ
Турцѣ передъ народомъ самі себе компромі-
тиють и свою повагу урядничу поневѣрюють.
Однъ селянинъ вручав писмо красиво и че-
тко по руски писане и по руски адресоване
секретареви ц. к. староства въ Турцѣ. П. се-
кретарь поглянувши на тое писмо заявляє
віerto, що «to pisane po russku, a ja po russku
oznacza pise nisim» — и кличе другого ц. к.
урядника бѣ ц. к. староства и просить єго,
щобы ему тое писмо прочитавъ. Той другій
ц. к. урядникъ бере писмо въ руки, пробує
читати, ба якось не іде, тай заявляє, що бѣ
буки трихи піднѧс але читати не потрафить.
Ну, кличе п. секретарь третього ц. к. урядни-
ка и каже: «Może pan umie po russku, to proga-
te to pismo przeczytać». Ба, той третій ц. k. u-
рядника просидушно каже: «Ja po russku — jak tabaka
w gogu, nie wie umiem» — и по тыхъ словахъ
почавъ съ ѿми таюючи розумѣється, що
такій селянинъ вибрѣшивши очи на тое въ своїмъ
родѣ комичне представленіе, витягає, кланя-
ючись, руку до п. секретаря и каже: «Ta ко-
ли паны не умѣють читати, то отдайте пись-
мо; я не знаю, що увиджу въ бецирку такій
дивоглядъ, аби толькі пановъ не умѣло чи-
тати». П. секретарь успокоює чимнога селя-
нина и каже, що бѣ сільщина спокойно
домовѣ а тамъ вже на тое писмо резолюція
приїде, бо вже въ мѣстѣ когось мусите гля-

бра грунту, будынківъ, капиталовъ, рентъ и
правъ ужитковихъ, заплатъ за духовній функ-
ції (права епітрахиї, належності за писа-
ніє метрикъ и пр.), пенсії, доходы въ фунда-
ції, въ церковныхъ належностій и заробко-
вань, въ кніци всяки доходы, які духовный
побирає въ маєтку парохіального або въ цер-
ковныхъ фондовъ дотаційнихъ и спомага-
ючихъ.

Здѣ взглядъ на окремій відносини руско-кат.
клира підносимо въ сені рубрики слѣду-
ючі точки, котрій, піднесеній до силы права,
стались-бы тяжкими ударомъ для руско-кат.
клира:

1. Чистый дохѣдъ въ грунтѣ, розумѣється, на підставѣ ново-переведенного грун-
тового катастру поданий вѣстъ значно ви-
ще, нѣжъ бувъ доси и нѣжъ єсть на дѣлѣ.
Бо-жъ треба взяти на увагу, що душпастирь
самъ при своихъ духовныхъ обовязкахъ не
єсть въ силѣ вести господару на ерекціональ-
ныхъ грунтахъ, але мусить въ той цѣлі дер-
жати слугъ, котріхъ платня повинна-бѣ бу-
ти въ дохѣду потрученна, мѣжъ тѣмъ коли §.
9. проектированого розпорядженія говоритьъ, що
«видати на слугъ, комінтарївъ, наймитовъ и
пр.» не мають отчислювати вѣстъ парохіаль-
нихъ дохѣдовъ, а §. 11. каже, що «при дохѣ-
дахъ натурую вѣльно потрутити толькі кошти
довоzu, найбльше до 10% дохѣду вѣстъ».
Дальше треба уваглядити, що господарство
душпастирь и черезъ те багато терпить, що
грунти ерекційні нѣде не скоммасовані, але
важко зважи на землю въ селахъ, а въ однімъ селѣ въ
дуже многихъ парцеляхъ. При найкористнѣй-
шому зборѣ священикъ має заледво ту пог-
ху, если причинити своимъ доходами до

віности, тауди и труды для осягненія якого-
такого зъ нихъ дохѣду, належалось-бы при-
фасіоновано поступити справедливѣйшою и
взгляднѣйшою дорогою.

2. Платни за духовній функції (права епітрахиї и пр.). Щобъ дохѣ-
дили за духовныхъ функцій становили необхідну
частину фасії, сего не можна оправдати анѣ въ
церковного погляду суть єе добровольній, слу-
чайній и непевній дары, певній родъ милостинї
бѣть вѣрныхъ для духовного, котрои, розумѣється,
віть горы обчислити, а затым

дати, чтобы письмо руске умѣть прочитати. Селянинъ поклонившись какъ: „Въ ласцѣ Божій вѣставайт!“ — тай вышловши въ канцеляріи, поправляе на себѣ чуганю и отзываєсь такъ до своихъ многихъ товаришвъ чекающихъ на него въ сѣнѣхъ:

— „Дивогладъ людскій! Пекъ му осина! Та въ той канцеляріи не умѣютъ паны письма прочитати!“

— „Ей брешешь, куме Игнате, брешешь“, — какъ кумъ Иванъ, — „та дѣжъ того може быти, чтобы паны не умѣли читати!“

— „Але скажъ ми Боже, що не умѣютъ! Видиши, геть тимку стратили, — отповѣдае Игнат и почавъ все вѣрно розказувати, що въ канцеляріи паны надъ письмомъ говорили.

— „Я все говорю, що дурна того робота съ тими чоколами, коли у нихъ такъ учать, що на концѣ и читати не умѣютъ“ — повѣдае кумъ Михайло.

— „Чого тодї паны властиво въ канцелярії сѣдять, коли и читати не умѣютъ? — промѣчаетъ Гриць.

— „Бодай менѣ съ такими панами! Та они такі хлопы слѣпій, якъ и мы; овва, а то місісарѣ!“ — отрубавъ сердито Гаврило.

Такъ разправлючи потягнула товна бойківъ дорогою ведучою підъ самъ Бескидъ въ свою, посмѣшуючись въ пановъ въ бендерку.

Най же пп. ц. к. урядники въ староствѣ не говорять, що „sa indywidual, ktore powage urzadnikow przed narodem podkopyja“; самъ, самъ панове підкопуєте свою повагу. То бо днес до удержаня поваги урядничко не вистарчить — шапочка съ рожею и униформъ звѣздами, хотійбы въ томъ убранию бундочна марсова міна строилася. До удержаня поваги треба ще чогось больше, а особливо, щоби не демаскуватись и не компромитуватись въ вище наведений спосѣбъ. Дотичній виши власти, которымъ ходить о удержаньї поваги себѣ підчиненыхъ органовъ, повинні подобнимъ соблазнамъ запобѣгти а то въ той простий спосѣбъ, щоби дали приказъ панамъ ц. к. урядникамъ научитись по руски читати!

Отъ Підгаєць.

(Загальний збіръ ремесличного товариства „Помочи“ въ Підгаєцяхъ.) По отповѣданій слу жбѣ Б. при участі хору співаковъ підгаєцкихъ, вѣралось 38 членовъ „Помочи“ въ домѣ ч. Залуцкого. Зборы открыты Вп. голова о. Дим. Гузарь півгодинною промовою, въ которой досадно и яскраво змалюється причини упадку нашого мѣщанства. Мѣжъ іншимъ звернувшись увагу на марнотратство, якъ показується мѣжъ нашимъ мѣщанствомъ при весніяхъ, крестинахъ и похоронахъ. „Я сынъ руского мѣща-

нина въ Бучача“ — говоривъ бесѣдникъ — „знаю отже найлучше, якъ то наші мѣщане тижко заробленій грбшъ выдають марно лишь на то, щоби одинъ не бувъ грбшимъ бѣ другого. Я себѣ пригадую, якъ то мѣщанство булаць тому 40—50 лѣтъ гарно убиралось, якъ поважанье мало оно всюда. А нынѣ, богато задля марновання гроша, збѣднѣло и не має неразъ въ що одигнутись, а запожичаючись на непотрѣбне, не стає ему на потрѣбне. Тому ви, брати, якъ не хотите съ часомъ цѣлкомъ свою долю запропастити, услухайте мого представлення и щадьте грбшъ, а тымъ певно поможете своїй бѣдѣ.“ Всѣ присутній выслушали тои остерегаючи бесѣды съ великою увагою и сердечно за ню подякували.

Потомъ перечитавъ секретарь о. К. Дудыкевичъ справоуданье въ дѣяльности выдѣлу. Зъ того справоудання довѣдалися мы съ болемъ серца, що товариство, котре вже истнує однайцять лѣтъ, лишь черезъ першихъ 5 лѣтъ змагалося до доброго, а черезъ шесть послѣдніхъ лѣтъ зовсѣмъ підѣупало. Про причини упадку замовчу, бо выявлене ихъ могло бъ лиши розвоеви товариства пошкодити. Въ касѣ есть лишь 345 зр. Окромъ того має товариство маленьку бібліотеку.

По перечитанію справоуданню забрали голову о. Евг. Гузарь, — котрый передъ шести роками бувъ секретаремъ „Помочи“. „Тому бѣ, якъ вѣхавъ я бѣ вѣсъ, а повернувшись, заставивъ я „Помочь“ въ дуже сумній положенію. Ви, панове товариши, кажете, що ви для того не дбали о товариство, бо не мали провідника и дорадника доброго. А я на то вамъ скажу, що не такъ недостача дорадника, якъ радше недостача у васъ почуття власної помощи, єсть причиною слабого розвою „Помочи“. Тутъ розказавъ бесѣдникъ, якъ то завязуються въ Англії товариства на підставѣ „власної помочи“ (self-help) и якъ славно они розвиваються. „Тожъ и ви, товариши, не спускайтесь на дорадниківъ, ино вскресѣть жизненну силу самі въ себѣ а власної помошю дбаетесь до того, що ваша „Помочь“ стане вамъ тогдь дѣйстично — помочею.“

Оттакъ слѣдувало затверджене выдѣлу, выбраного на попередній загальному зборѣ Голова о. Д. Гузарь; заступникъ п. Т. Досинчукъ; секретарь о. К. Дудыкевичъ.

Затвердженому выдѣлови препоручено: 1) на разѣ що тиждня обіувати свои засѣданія; 2) уважати, щоби члены сходилися що день читати и щоби не ходили на шинкові забави; дальше препоручено выдѣлови 3) щоби устроивъ въ Підгаєцяхъ въ день 3 (15) мая музично-декламаторскій вечерокъ съ отчитомъ въ користь „Помочи“; въ-конці 4) щоби виплати товариство въ члены „Народної Торговлї“.

Підъ конець промовивъ що о. І. Дуды-

кевичъ о потребѣ религійної моральності. По принятію колькохъ членовъ и отповѣданію пѣсень „Щастъ намъ Боже“ и „Ще не вмерла Україна“ — голова закривъ збрѣть, а всѣ присутній розбѣглися съ великимъ вдоволеніемъ о 2-ї годинѣ въ полудня. Щастъ Боже оживившомуся товариству!

Переглядъ часописей.

(„Gazeta Narodowa“ о Єзуїтахъ-миротворцяхъ. Новий н-ръ „Gazety Naddniestrzajskie“. Новий н-ръ „Карпат“).

Минувшого тиждня почули мы прецѣ и зъ „Gaz. Narodow-oi“ разъ людскій голось и спішамо подѣлитись нимъ съ читателями „Дѣла“, тымъ бѣльше, що такій отзыви новинні мы засвѣдьдили мати въ рукахъ, щобъ при найближшому зворотѣ мыслей и политики „Gaz. Narod.“ могли ткнути їй ними въ очи. Во щобъ се було серіозне, непохитне переконанье тои хамелеонообразної газеты, сего мы прецѣ не можемо допустити.

„Въ рускихъ газетахъ — пише „Gaz. Narod.“ — повторяются бѣ часу до часу робжн вѣсти о втиканію ся Єзуїтівъ у внутрѣшній справи церкви уніїтской. Значу часту сихъ вѣдомостей почилити треба на рахунокъ политичній тенденції, — щобъ именно удержувати въ роздражненю рускихъ мальконтентовъ „польско-єзуїтскими“ спілками. Правдоюдно до такихъ тенденційнихъ выдумокъ належить подане въ послѣдній н-ръ „Слова“ донесеніе, що вже съ весною с. р. мають Єзуїти занятія и другій монастырь василіянський въ Лавровѣ въ Самбірщинѣ, а то нѣбъ підъ видомъ розширеня порученого ихъ завѣдательству новиціату добромильского. Мы переконаній, що то неправда. Але треба бажати, щобъ компетентній сферы рѣшучо заперечили подобнимъ вѣстямъ, бо нехай буде якъ хоче, то певне єсть, що Єзуїти Поляківъ съ Русинами не погодять. А вже зъ помѣжъ всѣхъ средствъ тое мабуть єсть найменше бѣзовѣдне и найменше практичне, щобъ для умиротвореня руско-польскихъ сваровъ народныхъ давати Єзуїтамъ фундації уніїтской. Єданые Русиновъ съ Поляками при помочи Єзуїтівъ причинилось бы після нашого найглубшого переконання тысячу разобѣ скорше до ширеня у насъ русофільства, нѣжъ цѣла агитація агентовъ політики Побѣдоносцевъ“.

Мы на тѣ слова не можемо нѣчого сказати, якъ толькож пожелати „Gaz. Narod.“ щобъ се справдѣ було єй найглубшимъ переконаньемъ и се найглубше переконанье було хочь такъ глубоке, щобъ леда супротивна філа, леда капризъ не могли его перевернути и перемѣнити!

„Разинствіе превеликое“ єсть після словъ „Карпата“ (ч. 7) мѣжъ угорскими Русинами а угорскими Сербами и Румунами. „Сербы

сохранили свою церковную автономію, обільши строгое православие и ненарушимо держали свого языка, такъ какъ мы церковной автономії правные съ латинниками, принали унію, и тѣ (по мнѣнію нѣкоторыхъ) отступили отъ строгой православія, — а на конецъ принали ее тобіи и принимаемъ тотоже языки и ее учительницу. Такъ вишихъ какъ по части уже и въ народобудованії Ой, справдѣ, що „на конецъ“! „Мы изъ имѣмъ, да — имѣти либо созидати и не въ ственныхъ силъ, отъ „народа“ почти ничего відъ якъ се робить „Карпать“, такою зачесердитою історією таємъ отчужненемъ бѣ своего народа, отъ наущніхъ интересовъ и его живої мови нѣкто на свѣтѣ не „создавъ“ и не „создастъ“ чого. Бо для чого-бѣ, пытаемось мы, „Карпать“ замѣсть розводитися обширно о „смерти графа“ ракія и памяти графа Сеченія, и споминати, що словами, „произшествія таковихъ направлений, прислучаючи въ нашемъ отечествѣ“, не можемо оглинути на півночі и региструвати бодай важній фактъ народного і спільногого житя въ Галичинѣ а хочь бы въ Россії? Не вжели прославлена мадярска конфедератія забороняє навѣтъ „регистрованіе событій“? Чи може самъ „Карпать“ уважає таке „регистрованіе“ якимъ-небудь „возмущенiemъ“ безпеченстви лица и имѣнія? Правда, графи и князівъ „Карпать“ не знайде, — але жъ бѣ переконаній, що й ти его улюбленій графы и князівъ „события“ бѣ такъ „строго“ регистрованію угорському народови, анѣ самому „Карпату“ нѣчого крѣмъ жебрацкої милостини дадутъ!

Въ томъ же 7-омъ н-рѣ „Карпата“ єсть одна статія дуже цѣкава, въ котрой полеміють съ „Дѣломъ“ („Gyilo“), „Словомъ“ („Slovo“) и „Одесскимъ Вѣстникомъ“ („Odessai hіgri“) про стрыжско-мукачівську железніцю и ея зведеніе для угорської Руси, — але позаякъ спілкована по мадярски, то мы, не владаючи топознанію бесѣдою, не можемо сказать, якъ чѣмъ тамъ написано. Закончимо сю замѣтку відомъ н-рѣ „Карпата“ єго власною новинкою, та дай Боже, щобъ спровадилася на цѣлодобру складу Руси: „Весьна приближается, быти же теплія дни скорше настануть како жидати можно по правиламъ естественагоченія времени“. Дай Боже, дай Боже!

Выйшовъ 2-ї н-рѣ „Gazety Naddniestrzajskoї“, котрый особливо користно звергає на увагу обширною рускою дописю „зъ села (наїцѣ“, въ котрой цифрами показано, якъ то банкъ рустичній приводивъ до цѣлкови руїни заможного, бо 150 морговъ грунту даючого господаря Ивана Мазура зъ Східн. Въ р. 1871 затягнувъ Мазуръ пожичку 900 зъ чого доставъ готовко толькож 400, обімушненій бувъ затягати дальша пожичка, що взяти зъ банку суму 2.284 зр. На той же 3011 зр. 52 кр., а виненъ єще 9.600. Допись написана дуже гарно, безъ жадного слова, и коли-бѣ „Gaz. Naddniestrzajskoї“ въ кождомъ своїмъ н-рѣ подати читальнію публіцѣ одну таку працю, то певно стає дуже цѣннимъ выдавництвомъ для цѣлого краю. Розумно написана єсть також встуць съ „Niesco w kwestyi żydowskiej“, хочъ съ оными єи выводами не всіоды можна згодити накликуванье „do solidarnego działania rynku i nieczciwego kapitalizmu“ (чи въ імені „wego kapitalizmu“?) зраджує наспілатора о капитализмѣ въ загалѣ и о зважнинѣ жидовства въ нашому краю. За то въ „Likwidacyja Banku wlosciańskieg“ знову пишуть ту манієру провинціального способу писання грѣшили обѣ встуції статії першого а основна думка єи, що до залагодженя відомої, яку приводивъ на нашъ край банкъ ляньскій, треба толькож „dobrzej woli, ludzi i prostą iśc drogą“ єсть не жадною думкою, не жаднімъ висненіемъ, не жадною ради толькож ріш desiderium, підъ котримъ відомої дискутувати. Нѣ, ту добру воля не виступаєде потрѣбно ще й быстрого и на всѣ фінансовіківъ приготовленого розуму, а що до „nieczciwych“ — ахъ, чи то жъ кому можна писати въ серце, якій бїнъ? „Новинки“ письмами цѣкавихъ мѣщевихъ фактівъ.

замѣтити, що держава въ томъ разѣ зовсѣмъ інакше поступає съ духовними, нѣжъ съ цивільними и войсковими урядниками. Бо коли тымъ призначає за всякий урядовій чинності по будинкомъ урядовимъ отповѣдній дѣти і не почути звѣстю ѹїхъ въ пенсії, то священикови доходи епітрахильній, маючи той самъ характеръ, вчислено до конгресу.

Впрочемъ суть тїа stolaе, якъ одинъ зъ душпастирівъ д. 23 сѣчня с. р. на нашому звѣдѣ зовсѣмъ справедливо піднѣєтъ, толькож пытаньемъ часу и швидко зовсѣмъ минутся; се же бо добровольній дары вѣрнихъ, а такій дары чимъ далѣ тымъ рѣдшій, бо и маючи вѣрнихъ що-разъ менше. А позаякъ у настѣ, якъ і всіоды, бѣдність все бѣльше змагається, а либеральний намагання, що нашли свїтъ въ-разѣ въ уставахъ мазовіхъ, помимо противії клаїра щенути не хочуть, то швидко ѹї зовсѣмъ не стане людей, котрій могли-бъ и хотѣли-бъ платити належитості епітрахильній. Бѣдній не можуть платити и підля §. 23 мазовіхъ законівъ суть навѣть увѣльненій, — и мы додамо, що такїй увѣльненія у настѣ сталися правиломъ. Такъ отже втягнене право епітрахильніхъ до конгресу не дась нѣчимъ оправдати. Они повинні якъ свободный побѣдній доходь бути зданій зовсѣмъ на волю партії. Черезъ те ѹї повага клаїра значно піднєслась-бы, бо священикъ не бувъ-бы змушений для удержаня свого житя при всякой духовій функції бѣдністії жадати дачокъ, котрій якъ і всякий дачки суть ненавистними и низощими добросинами мѣжъ душпастирівъ і паствою. Ба, тымъ осигнулось-бы ѹї бѣльше, бо всѣ влосливій жалоби на здирства священиковъ за требы мусіли-бъ на звѣсѣгды затихнути, — що все само собою було-бы неподнєнімъ здобуткомъ.

Дальше сказано, що до фасії повинні бути втягненій и доходы за писанье документівъ парохіальнихъ. Напротивъ того мы можемо сказати, що після права каноничного „in Con-

gratam non sunt imputanda, quae debetur parochio ratione laboris“, позаякъ писанье єсть такожъ трудъ, сполучений навѣть съ деякими видатками. Але позаякъ въ §. 12 проектованого розпорядженія висловлено, що „на выдатки канцелярійній має бути потреченія певна квота зъ фасіонованого доходу“, то мы противъ того нѣчого некажемо, надѣючись, що квота тая буде отповѣдна до труду и полученихъ съ нимъ выдатковъ.

3. „Доходы въ Фундації“, підъ котрими въ першій линії треба розуміти Фундації служби божї, обговорений въ §. 10 проектованого розпорядженія, де кажеся, що „Післядатель парохій, въ котрьхъ число Фундаційнихъ службъ божихъ перевищує 265 въ роцѣ, мають право за проче число утворити мисальну стипендію або коли-бѣ на то доходъ не вистарчавъ, недостачу вчилияти въ розходы“. Зъ нашего становища яко католицкій священик мусимо мы въ

Австро-Угорска Монархія.

(Депутація Словенців) зручила недавно гр. Таффею пропамяте письмо, въ котрому выказали, що урядники въ полудній Стірії майже зовсімъ не знають словенського языка. Після меморіалу на 182 урядниківъ адміністративныхъ въ словенськихъ округахъ лиши 38 добре знаютъ словенський языкъ; бѣзъ нихъ зовсімъ не умѣє въ той же языке реферувати, а 89 єсть такихъ, що словенською мовы навіть не розуміють. Гр. Таффе заявивъ депутатція, що бѣзъ старшихъ урядниковъ навіть не може вимагати знання словенською мовы и що аномальний відношенія дадуть усунутія лишь постепенно черезъ те, що до урядовъ будуть вступали нові сили. Словенці підносять въ свою меморіалъ, що задля отповѣдного образованія урядниковъ політичныхъ належить утворити въ Марбургу або Ціллі експозитуру намібоніцтва. Гр. Таффе заявивъ однакож на се, що саму желанію стоять на перешкодѣ въ одній стороні желанія правнополітичні, а въ другої стороні страйка зреалізованіе такого плану съ трудностями фінансовими. Не вижучи нѣчимъ супротивъ депутатція, отпрашивши єп гр. Таффе, обѣцюючи провѣрти меморіалъ и полагодити его въ отповѣдь часѣ.

(Чи Хорватія прийме офіційно участіе въ виставі угорской?) На се питаніе дасъ загребскій кореспондентъ „Politik“ негативну отповѣдь и доказує, що навіть сама прихильники теперішньої управы краевої уважаютъ поступованіе мадарскихъ властей оскорблюючимъ національну честь Хорватівъ. Що віроють виставу окрещено угорскою, „забуваючи“ нарочно про другій народності, входящій въ составъ короны св. Стефана, саму по часті винні саміхъ хорватськихъ послы, котрій въ часѣ, якъ надъ виставою радивъ соймъ не запротестували противъ назви и незареклимували отповѣдної поправки. Урядова „Agramer Ztg.“ отпрається тепері вправдѣ вмовити въ публіку, що опінія публична въ Хорватії єсть за ободланіемъ вистави и що противна саму лишь опозиція, то заявленіе такихъ людей, якъ Мигаловичъ суть въ другої стороні найлучшимъ доказомъ, що голось „Agr. Ztg.“ въ той відповѣдь зовсімъ изольованій. На засіданію въдбуло хорватско-словенського товариства господарского виступивъ Мигаловичъ рѣщую противъ плянови офиційної участі Хорватії въ виставі угорской. Онтъ заявивъ противникомъ обсланія вистави пештенської межи прочими для того, що Хорвати стрібнулись бы тамъ лишь съ насмѣшками и упоїлдженіемъ. Що така погляди панують въ сторонництвії прихильніомъ Мадарямъ, ое належить завдачти передовсімъ угорской прасѣ, котра, нѣколи не щадить Хорватію, такихъ комплементівъ якъ пр. сей, що они же браки и живутъ лишь въ милостії Мадаровъ. Но хочь загаль прилюдної опінії противный отъ самого початку плянови участі Хорватії въ виставі пештенської, то бѣнъ гр. Кюнъ не тратить все що надѣї, що така побачить Хорватію офіційно репрезентовану. Въ той цѣлії поболавъ онъ до Шешту одного зъ професорії университету, щоби навязати съ правительствомъ переговоры; позаякъ однакож міністеръ торговлї заявивъ, що неможе дати мѣсця на особливий хорватський павільонъ и отмовивъ рѣщую субвенції въ замѣтку: „урядово отворено и отдано“. Се разпорядженіе о столько важне, що лучилося дотепері колька слухаєть, где доручувано адресатамъ розпечатанії письма, а позаякъ на нихъ не було нѣякого слѣду, що ихъ розпечатала власть, то могло здаватися, що нарушили тайни листової допускалися особи до того непокликаний. Таку приключку мала недавно межи прочими такоже адміністрація „N. gr. Presse“, котрой послику надану въ Женевѣ доручено розпечатану.

ЗАГРАНІЦІЯ.

Россія. Зближеніеся Россії до Нѣмеччини не перстає предметомъ рѣжнихъ догадовъ

и комбінацій. Такъ пишуть до „Germania“ зъ Петербурга, що змѣна заграницької політики въ Россії значить поражку россійско-народныхъ реакціонерівъ, якими суть Толстой, Побѣдоносцевъ и Катковъ, и россійско-французской партії, котрой представителами мають бути Игнатіевъ и Милютинъ, а съ котрою симпатизує такоже великий князь Константинъ и Николай. Верхъ взяла тепері партія россійско-нѣмецка при царській дворѣ, котрой проводирами суть Гирсъ, Орловъ и Шуваловъ а протекторами суть Гирсъ, князі Михаїлъ и Владимири. — Заѣданія комісії прошени застановленій по смерті Ковалевского розпочалося знову; — предпредателемъ назначений старший членъ, сенаторъ Любощинскій. Для характеристики князя Орлова подає „Свѣтъ“ его погляди на жідівську справу, якій князь залівъ въ пропамятії письмо зложеною покойному цареву Александру II. Кн. Орловъ каже въ симъ письмѣ такъ: 1. Жидамъ треба признати всяки права зѣ взгляду на ихъ станъ и особу, якихъ уживають и другій россійскій поддани; 2. дозволити вольный привѣдь жидамъ заграницьмъ до Россії и проживаніе тамже; 3. признати право закладанія банківъ и до мѣвъ торговельныхъ въ Россії, бо тымъ способомъ вилые капиталъ до Россії и оживито краївий промислъ. Черезъ такій свободы признаніи жидамъ Россія була лишь зыокала.

Туреччина. Россійське посольство въ Константинополі вислало до Портъ вже другу ноту съ причини залеглої сплати коштівъ воєннихъ. На першу ноту отповѣда була Портъ, що причиною залегання сплати єсть низька цѣна збожжа. Въ другій нотѣ россійского посольства кажеся що єя причина не поясняє що достаточно такъ великої залегlosti и взымає для того Портъ, щоби она заявила якихъ думъ ужити зредствъ, щоби сплатити залігаючу суму. — Зъ Филиппополя доносять, що тамъ зробило велике враженіе орєнчане погляди Петербурзької ради съ соймъ не запротестували противъ назви и незареклимували отповѣдної поправки. Урядова „Agramer Ztg.“ отпрається тепері вправдѣ вмовити въ публіку, що опінія публична въ Хорватії єсть за ободланіемъ вистави и що противна саму лишь опозиція, то заявленіе такихъ людей, якъ Мигаловичъ суть въ другої стороні найлучшимъ доказомъ, що голось „Agr. Ztg.“ въ той відповѣдь зовсімъ изольованій. На засіданію въдбуло хорватско-словенського товариства господарского виступивъ Мигаловичъ рѣщую противъ плянови офиційної участі Хорватії въ виставі угорской. Онтъ заявивъ противникомъ обсланія вистави пештенської межи прочими для того, що Хорвати стрібнулись бы тамъ лишь съ насмѣшками и упоїлдженіемъ. Що така погляди панують въ сторонництвії прихильніомъ Мадарямъ, ое належить завдачти передовсімъ угорской прасѣ, котра, нѣколи не щадить Хорватію, такихъ комплементівъ якъ пр. сей, що они же браки и живутъ лишь въ милостії Мадаровъ. Но хочь загаль прилюдної опінії противный отъ самого початку плянови участі Хорватії въ виставі пештенської, то бѣнъ гр. Кюнъ не тратить все що надѣї, що така побачить Хорватію офіційно репрезентовану. Въ той цѣлії поболавъ онъ до Шешту одного зъ професорії университету, щоби навязати съ правительствомъ переговоры; позаякъ однакож міністеръ торговлї заявивъ, що неможе дати мѣсця на особливий хорватський павільонъ и отмовивъ рѣщую субвенції въ замѣтку: „урядово отворено и отдано“. Се разпорядженіе о столько важне, що лучилося дотепері колька слухаєть, где доручувано адресатамъ розпечатанії письма, а позаякъ на нихъ не було нѣякого слѣду, що ихъ розпечатала власть, то могло здаватися, що нарушили тайни листової допускалися особи до того непокликаний. Таку приключку мала недавно межи прочими такоже адміністрація „N. gr. Presse“, котрой послику надану въ Женевѣ доручено розпечатану.

(Въ спраївѣ отвірана підозрільнихъ листовъ) помѣстила „Wien. Ztg.“ урядовий комуникації, зъ котрого довѣдуся, що такі листы, котрій власть на основѣ розпорядженія виємкового уважала отповѣднимъ розпечатовати, а котрій можуть бути вручени адресатамъ, мають бути урядово запечатаній и засомтрити въ замѣтку: „урядово отворено и отдано“. Се разпорядженіе о столько важне, що лучилося дотепері колька слухаєть, где доручувано адресатамъ розпечатанії письма, а позаякъ на нихъ не було нѣякого слѣду, що ихъ розпечатала власть, то могло здаватися, що нарушили тайни листової допускалися особи до того непокликаний. Таку приключку мала недавно межи прочими такоже адміністрація „N. gr. Presse“, котрой послику надану въ Женевѣ доручено розпечатану.

Сербія. До „Pol. Corr.“ доносять, що коронація сербско-королевской пары отбудеся ще сего року, часъ однакож до сего ще неозначеній; здається що коронація отбудеся въ осені. Роботи въ монастири Зичи, де мас отбудутся коронації, розпочнуться вже слѣдуючого мѣсяця. — Гараща-

нинъ бѣзъ сего тиждня до Вѣднія, щоби отдать письмо откликуюче его въ посольство въ Вѣдні; обсаджене тутъ сербского посольства наступить здається въ маю. На мѣсце Гаращанина приде, якъ здається, Богичевичъ, що вже разъ бувъ посломъ въ Вѣдні, а потому збастъ министромъ.

Швайцарія. Недавно заказала велика рада кантону базельского удержувати монахамъ и монахинямъ — котрій впрочемъ не суть навѣть швайцарськими підданими — такъ публичній якъ и приватній школи. Католицка громада внесла протестъ сему заказови протестъ, але мимо того рада кантону постановила обсадити 17 мѣсць учительами и 23 мѣсць учительками, мотивуючи се тимъ, що протестъ монаховъ не буде принятый въ радѣ звязковой.

НОВИНКИ.

— Музикально-декламаторскій вечорокъ въ память Т. Шевченка устроєний „Акад. Кружкомъ“ въ вторникъ въ сали „Народного Дому“ випавъ досить хорошо. Публіки зборалося доволѣ значне число, хочь безперечно могло було зборатися ще більше. По вступной бесѣдѣ виголошеною п. Габлою предпредателемъ „Акад. Кружка“ наступили співъ и музика. Хоръ, въ котрому взяли участь пп. Чипчаръ, Борковській, Арданъ и др., отпевавъ дуже хорошо колька пісень посла програмы. Особливо занимавъ якъ звичайно своюмъ сольно співомъ п. Борковській, за що скрбали его неустаючі оплески. На переміну ст. опѣвами отпевала музика 70 полку колька хорошихъ кунівъ. Декламацію іменно „Прологъ до Гайдамакъ“ Т. Шевченка виголосивъ п. Ч. досить хорошо. Одно, що лише трохи непріятно вражало, то було, що комитетъ устроючий вечоръ зразу не обдумавъ отповѣдного умѣщення музики, котрая примушена була що разъ нове займати мѣсце и задля котрої треба було за ждыми разомъ здоймати фортечко зъ підвищення и знову его виставляти. Але се була труднощь очевидно непредвиджена, котрої годѣ вже було оминути. Въ загадѣ можна сказати, що вечорокъ випавъ хорошо; не знаємо лиши, чи рѣвно хорої були єго успіхи матеріальні, хочь цѣна вступу була досить значна.

— Руско-народный театръ все ще перебуває въ Коломыї. Сего дня буде перший разъ представле на „Дизна пригода“, комедія въ 3 актахъ зъ італійского, въ переводѣ дра Юл. Целевича, а въ суботу „Зд ступна на ступень“, образъ зъ житя мѣского съ співами и танцями. Въ неділю 9 л. марта отбудеся въ Коломыї концертъ воякової музики, котрая примушена була що разъ нове займати мѣсце въ концертѣ, просимо окличнихъ Руїновъ, щоби якъ найменійше зволили явитися въ нашому театрѣ. — *Дирекція театру.*

— Виборы до радъ повѣтовыхъ мають відбутися даліше въ повѣтахъ — Коломыї, Сокаль и Збаражъ.

— Въ інтернатѣ кс. Змартвихвастанцѣвъ отбудеся перед колькома дніми зборъ членовъ. (Презесовою товариства інтернату во Львовѣ єсть кн. Адамова Сапєгина, вице-презесовою панѣ намѣстниця Залеска; въ Краковѣ презесовою єсть кн. Марцелина Чарторийська). Передъ численно збраними достойниками властей правительственныхъ и автономичнихъ вояжкахъ великихъ рибъ польськихъ обого поля отгітава кс. Калинка спроваджання зъ польської та підїї зі співами и танцями. Въ неділю 9 л. марта отбудеся въ Коломыї концертъ воякової музики, котрої задля того, що части мѣскової публіки воне зможе участь въ концертѣ, просимо окличнихъ Руїновъ, щоби якъ найменійше зволили явитися въ нашому театрѣ. Касино, оспадіть окрестній інтелігенції. Знаємо толькъ, що доси освѣдчилися за введеніемъ въ житя Касино оо. І. Дудыкевичъ, К. Дудыкевичъ и п. Т. Досинчукъ зъ Підгасець, оо. Д. Гузартъ и Евг. Гузартъ зъ Завалово, деякі члены „Помочі“. А де-жъ прочѣ? (Замітка Ред. Касино імбоке, по нашій думцѣ, єсть передовсімъ для членовъ проживаючихъ въ мѣстѣ — і на нихъ въ першій лінії спадає тягаръ удержання Касина. Окрестність може лиши спомагати усилія членовъ мѣскіхъ. Єсли въ якому мѣстѣ нема отѣльно інтелігенції рускою, щоби са-ма могла удержаняти Касино, то въ такому случаю нехай лучится єсть мѣщансьтво рускимъ и після умовъ нехай Касино має часописи и средство до забави отповѣдного и для нашої інтелігенції и для нашого мѣщанства.)

— Зъ Золочева пишуть намъ: Въ Золочевѣ відбувається 25 л. лютого с. р. баль на дохдѣ сторожи інженерної, на котрому були такожь Русини. По півночі, вправдѣ противъ порядкови танцѣвъ, зіграла музика коломийку, знайшлися такожь окочи до танцю и такъ ставнуло кольканайць пару. Коломийку танцювали окочи не лиши Русини, но такожь Поляки и Польки, ажъ наразъ середъ танцю и середъ фігури музика утила и мимо наскликання коломийки вже більше грать не хотѣла. А тому причина отъ яка. Въ комитетѣ балевомъ засідавъ якъ членъ бувшій советникъ тутешнього суду, нині пенсіонистъ п. „Stecher“; якъ бачите, Полякъ чистоплеменіє.. Єму то не припала до смаку наша коломийка і онъ закававъ музичъ дальше грать и то въ серединѣ фігури, помимо, що гостї хотѣли танцювати а бодай фігуру склониць. Отгываемо до васъ п. советнику зъ запитаньемъ: чи на тое комитетъ гостї просиви, щоби имъ забаву ічишви и чи гостї для комитету, чи комитетъ для гостей? Не забувайте, добролюбъ, що вы въ рускомъ краю, де „Kulturträgerство“ не поплачує! — Золоч. Русини.

— Торговельца душъ. Страшно згадувати, до якихъ то средствъ не берутся вже ті, котрьхъ одибенською гадкою, вѣмъ стремленьє житя єсть лиши наживати грошей, въ якій бы то не було способу. Тымъ людямъ все одно, чи они погубять житя свого ближнѣго, чи просто зглаждають єго зъ сего свѣтъ, лиши бы они кишенії свої набили гроши. А ютъ суть тѣ люди, для котрьхъ нема нѣчого святого, нѣчого заказаного, за чимъ не посігнула-бъ ѹхъ розбіща рука? Сть ними це вида кляза жідівъ, розкинна по цѣлій Европѣ, котра не могучи тягнути зишки на велика розмѣри зъ рѣжного рода предпремістъ, якъ ихъ щасливѣйши брати, кидася до вояжкъ хочь-бы и якъ безчестніхъ и беззаконніхъ способівъ, щоби лиши збивати капіталы. Не давно закінчився въ Вѣдні процесъ, въ котрому подбій жідівъ отгравали ролю. Анна Беттеръ, єй мати и братъ довгі лѣта зъмущували гроши въ найбезчестнѣйшій способъ бѣзъ своїхъ нещасливихъ жертвъ, а теперъ подбінну, хочь другого рода губительку душъ було відкрито у Львовѣ въ особѣ Гитлі Зильберъ. До открытия єї помогъ случай, що въ Підволочиськахъ придержала тамошня поліція 18-лѣтну Катерину Древенку и 20-лѣтну Марію Павловичъ, що вѣзли посиланнямъ посиланьмъ побѣдомъ до Россії въ товариствѣ Гитлі Зильберъ на чужій паспорти. Львівська дирекція поліції вислідила скоро, що Гитлі Зильберъ вже бѣзъ довшого часу вивозила

